

Bütün ülkelerin
proleterleri birleşin!Karkêren hemû
wefatan yekbin!Devrimin de, partinin de
güvencesi işçilerdir!

İŞÇİNİN SESİ

Yıl:8, Sayı:223-224
17 Ocak 1983

ÇEK-AL

YIĞIN ÇALIŞMASI ÜSTÜNE

Gazetemizin bu sayısında Örgüt Seferberliği içinde güncellik kazanan

“yığın çalışması” ile ilgili olarak, yayına hazırlanmakta olan

II. Konferans tutanaklarından bir bölüm yayınliyoruz.

İlgilenmekte olduğumuz “ekonomik-demokratik sorunlarla ilgilenme” anlayışının tartışmalarda “anti-faşist illegal direniş merkezleri” konusuyla içiçe gelişti okuyucuya belli bir güçlük yaratabilir. Yine de çok yararlı olacağına inanıyoruz.

Güvenlik nedeniyle bazı yoldaşların adları değiştirilmiş, sonradan partimizle ilişkisi kesilen bazı kişilerin adları ise tartışmaların geçtiği tarih gözönünde bulundurularak “yoldaş” sıfatı eklenerek kullanılmıştır.

Oturumda gündemin 4.maddesinin 2. alt maddesi (Siyasal akımlar, anti-faşist savaş birliği ve TKP) üstüne genel görüşme sürdürüldü.

(...)

Cabbar Y.: Muhittin Yoldaş, devrimci merkezler öneriyorsak, bunun örgütlenmesi olması gerekir demişti. Ben söylediğini anlayamadım, fakat anladığımı söyleyeyim. Çeşitli birimlerde, okullarda, mahallelerde, fabrikalarda, bir takım devrimci merkezler kurulmasını getiriyorsak, bunların üst düzeyde bir örgütlenmesi de olması gerekir, diye anladım. Bu konuda tartışmak gerekiyor. Önerdiğimiz devrimci merkezler ne tip bir örgüttür? Bunları yukarıdan aşağıya kurmaya, yani merkezi bir örgütlenme sistemi içerisine oturtmaya çalışmak bu devrimci merkezler anlayışıyla çelişmez mi?

Benim anlayışına göre devrimci merkezler, devrimci durum gibi açık yığınsal savaşım söz konusu olduğu bir durumda, devrim için savaşan bütün

güçleri ortak bir örgütlenme altında harekete geçiren örgütlenmelerdir. Şu anda açık yığınsal savaşımın boyutları kalkıyor. Bu nedenle, “bunlar halkın yığınsal anti-faşist örgütlenmeleri olduğu için öneremeyiz” cümlesine yürekten katılıyorum.

Fakat sorunu yalnızca bu platformda da tutmamak gerekiyor. Asıl sorun şudur: Herhangi bir siyasi akıma angaje olmayan bir takım doğal liderler var. Yürükoğlu Yoldaş'ımız *Propaganda ve Ajistasyonun Güncel Sorunları* kitabında bunu çok iyi açıklamıştı. Asıl sorun bunları kendi yanımıza çekebilmektir. Bunun aracı olarak devrimci merkezler gerçekten önemli bir yoldur. Doğal liderler bugün ulaşılması daha da kolay durumdadır. Eskiden çeşitli devrimci örgütlere bulaşmışlardı. Şimdi başıbozuk, dağınık bir durumdadırlar. Bir mahallede parti komitemiz var, o parti komitesi parti komitesi olarak çalışacak, bir de devrimci merkez kuracağız biçiminde bir anlayış yanlış. İkisinin yapacağı şey aynıdır.

Asıl sorun o mahallede, ya da

fabrikada, doğal liderleri çekebilmektir. Devrimci merkezler içinde yer alacak unsurlar, bizim dışımızdaki siyasal akımlardan olabilir ya da olmayabilir, bizi pek ilgilendirmez. Olursa da olur, olmasa da olur. Böyle koyduğumuz zaman bunun örgütlenmesi ancak tabandan gelişen bir hareket olabilir. Bizim üstten kararlaştıracağımız bir yapı olamaz. Önce parti çalışması yapıp, doğal liderleri yakalayıp, onları kendi yanımıza ya da en azından, belli bir konudaki somut politikamıza çekip, sonra bir örgütlenmeye gitmek gerekir.

Fatma Y.: (...) Devrimci merkezler, özellikle İzmir ayaklanması sırasında çıkan komiteleşmeye daha örgütlü bir nitelik kazandırmak için yaptığımız bir öneriydi. Bana öyle geliyor ki bu ayaklanmayla bağlı olarak düşünülecek birşeydi. Önümüzdeki dönemde, dayanışma gibi bir takım somut konular çevresinde örgütlenme yapılacak. Kafa karıştırmamak açısından devrimci merkez adını kullanmayalım.

(...)

Muhittin Y.: Ben galiba görüşümü anlatamadım. Devrimci durum bastırıldı. Devrimci duruma yol açan toplumsal ekonomik bunalım duruyor. Biz devrimci durum kabardığı zamanlarda ajitasyon ve propagandamızı, direk çağrılarımızı devrimci durumun gereklerine göre yoğunlaştırdık. Şu anda, işin bu yönü yok, ama öteki yönünü muhafaza etmek zorundayız. Dolayısıyla ben devrimci merkezleri kesinlikle ötekinin yerine kullanmıyorum. İkisini ayrı alıyorum. Devrimci merkezleri devrim propagandası sürdürdüğü ölçüde devam ettirmek zorundayız. Öte yanda, acil ve somut çağrılarımızı güncel sorunlara kaydırıyoruz. Bu kooperatiflerin örgütlenmesi olabilir, dayanışma sandıkları diye çıkar, bilmiyorum, hayat nasıl geliştirir. Ben devrimci merkezlerin yanısıra, bunların vurgulanmasını istemiştim. Veli Yoldaş, devrimci merkezler propagandalarını somut sorunlardan kalkarak yürütecekler demişti. Ben devrimci merkezleri devrim propagandası yapmanın örgütleri olarak anlıyorum. Öteki somut işleri yapan örgütleri ayrı olarak düşünüyorum.

Demir Y.: Devrimci merkezler karar tasarısında kavram olarak kalmalı, ama günün özelliklerine uyarlanmalıdır. Devrimci duruma göre gerçekten farklılıklar vardır, değişmeyecek yönler de vardır. Örgütlenmemiz açısından kilit sorun, kendi illegal parti örgütlerimizi kurmak ve geliştirmektir. Devrimci merkezler bu görevi arka plana itmemek, kendimizi oyalamamak, başkalarıyla birleşmek anlamına gelmemek koşuluyla illegal parti örgütlenmesinin çevresinde yığın çalışması yapacak, öteki devrimci öğeleri ve doğal önderleri de toparlayabilecek örgütlenmeler olarak düşünülmelidir.

Muhittin Yoldaş'ın yaptığımız her ajitasyon için örgüt çıkarmak biçiminde özetlenebilecek bir anlayışı var. Bu doğru olmaz. Biz çeşitli konularda ajitasyon yapabiliriz. Her somut sorun için ayrı bir örgüt kurmak gerekmez.

Burada dikkat edilmesi gereken nokta, yapay, zorlama çabalara girmemektir. Koşulları varsa, devrimci merkez çalışması yapmak çok verimli olacaktır. Örneğin Kemal Yoldaş, bazı fabrikalarda, önderlik boşluğu, çıktı dedi. Böyle yerlerde siyasetsiz kalmış insanlar parti örgütlenmesinin etrafında toparlayan, aynı zamanda onları koruyan, partinin yığın bağlarını geliştiren devrimci merkezler kurmak fikri çok doğrudur.

Veli Y.: Tartışmayı uzatmakta yarar var. Farklı görüşler var. Bir fikir birliği oluşması gerekiyor. Devrimci merkezler,

devrimci durumun, ayaklanmanın organıdır, bugün olmasın, dendi. "Devrimci merkezler ayaklanmanın organlarıdır, ama olsun" dendi.

Ben ilk konuşmamda söylediklerimi tekrarlayacağım. Bazı yoldaşlar o konuşmama atıf yaptı. Ama ben hiç "devrimci" sözcüğünü ağzıma almadım. Bir daha okuyacağım yazdıklarımı. Yazarak konuşmakta yarar var. Formüller kafadaşınca düzgün olmayabiliyor. (*Okuyor*) "İllegal merkezler direniş merkezleridir, anti-faşist savaş merkezleridir. Bu merkezleri öteki guruplarla pazarlık ortamı olarak görmeyelim, mümkünse biz kuralım, tabanını geniş tutalım. Somut sorunlardan kalkacak, ancak orada kalmayacaktır." Muhittin Yoldaş iki kez konuşmama atıf yaparken, ikisinde de o somut sorunlar kısmıyla bitirdi. Oysa ben şöyle dedim: Somut sorunlardan kalkacak, yalnız orada kalmayacaktır.

Bugün devrimci durum yok, devrimci ayaklanma hemen kapıda değil ama perspektif olarak acil gündemimizde duruyor. Bu cuntayı ayaklanmayla devireceğiz. Bu kadar anti-faşist güç var. Artık binler, onbinler de değil. Ancak bunlar darmadağın, örgütlenmesi sorunu var. Nasıl yok deriz biz buna? "Böyle birşeye ihtiyaç varsa yapılır" demek de sorunu bulutlara yüklemek olur. Yığınları örgütlemek zorunludur. Yoksa faşizmi nasıl vurup devireceğiz? Faşizmi devirecek bir gücü örgütleyerek faşizmi devirmek için bize gerekli olan, partinin eli kolu olacak örgütlerin bugünkü ilk görevi, bozgunu durdurmaktır. O çerçeve içinde bile somut sorunlardan kalkmayı sınırlı olarak söylüyorum. Fabrikada "Politikayı bıraktım, lanet olsun bu politikadan" diyor adam. Ne yapacağız? Soyut devrim lafları yetmez. İşte burada somut sorunların önemi çıkıyor. Somut sorunlar, zorunluluk olan yerlerde kullanacağımız bir araçtır, ki bozgun varolduğu bu zorunluluk sürecektir. Bu açıdan, bugün cuntanın varolduğunu gözönünde bulundurarak, bunların adını değiştirmekte yarar var. Bunlar anti-faşist illegal direniş merkezleridir. Devrimci merkez yerine, anti-faşist merkez demeliyiz.

Hasan Y.: Bu komiteler partimizin denetiminde kendi oluşturacağımız illegal örgütlenmelerdir. Bunlara dün devrimci merkezler demiştik. Bu ad o komitelerin o gün için hedeflerini ve bileşimini anlatıyordu. Bugün devrim hedefiyle faşist cuntayı devirme hedefi üstüste düşmektedir. Bugünkü durumda bunların anti-faşist direniş merkezleri diye adlandırılması, hem somut hedefi gösteriyor, hem de bu komitelerin

bileşimini ve çalışma yöntemlerini anlatıyor. Bunların aynı zamanda devrimci merkezler olduğunu, faşist cunta oluştundan dolayı böyle adlandırıldığını kafamızda açık tutalım.

Bunun dışında, Muhittin Yoldaş'ın, getirdiği konu var. Gerek propaganda ajitasyonda olsun, gerek propaganda ajitasyonla etkilediğimiz yığınları hareketlendirmede olsun, bunların kendi mantığı içinde bir örgütlenmesi olacaktır. Ancak bunu, her işin ayrı ayrı örgütlenmesi biçiminde ele alırsak, o zaman gerçekten bir sürü bürokratik-işleyiş çıkar. Menşevik dönemde yapılan uygulamalar vardı. Ana perspektif ortadan kayboluyordu. Muhittin Yoldaş'ın söylediği örgütler anti-faşist direniş merkezinin, fabrikaysa fabrika, semtse semt, o birimdeki çalışma biçimleridir. Bunları ayrı örgütlenme diye getirmemeliyiz.

Neriman Y.: Ben devrimci merkezleri yığın çalışmasının bir parçası olarak ele alıyorum. Ne var ki önümüzdeki dönem yığın çalışmasında, ana ağırlık noktası bu değildir. Bugün bozgunu, kaçıışı durdurmanın yolu, İMG'ler biçiminde örgütlenmektir. Bu da doğrudan parti çalışmasıdır. Veli Yoldaş'ın getirdiği biçimde bir devrimci merkez çalışması, burjuvaziyle halkı hemen yüzyüze getirebilir, kırdırabilir. İMG'ler temelinde yükselmeyen, altı İMG'lerle doldurulmamış bir çalışma, baştan kırılmasını getirir. Devrimci merkezler fikrine karşı değilim. Ama bunlar aslında saldırıya hazırlık döneminin örgütlenmesidir.

Somut sorunlar etrafında örgütlenme diyoruz. O zaman İMG'lerimiz ne iş yapacak? İMG dediğimiz yalnız eğitim gurubu değildir. Bunların çeşitli düzeyde örgütlenmesi vardır. İMG'leri kurmak için biz zaten somut sorunlardan yanaşacağız. Muhittin Yoldaş'ın aktardığı somut sorunlar üzerinde örgütlenme vs. de benim bildiğim İMG'dir. Bunun adı, dışa karşı görünüşü değişik olabilir. Veli Yoldaş'ın getirdiği devrimci merkez çalışması, perspektif olarak aklımızda kalmalı, çalışmalarımızı ona yönlentmeliyiz, ama hareket noktamız bu olmamalıdır. (...)

Cemil Y.: Biz bu sorunu daha önce İzmir ayaklanmasıyla birlikte, merkez yayın organımızda devrimci merkezler belgisi atılır atılmaz ve sanırım aynı sayıda sovyetler üzerine bir yazı çıkması üzerine tartışmıştık. O zaman da kesin bir sonuca varamamıştık. Bunun bir nedeni, Türkiye'de geniş halk kesimlerinin kendi deneyleri içinde doğal örgütlenme biçimleri çıkarma geleneğinin zayıf olmasıdır. Benim görüşüm

budur. Sovyetler Birliği'nde daha devrimden önce halkın savaşının deneyi içinden çıkmış ve belli bir örgütsel yapıya kavuşmuş sovyet örgütlenmesi vardı, ki bu sonuçta proletarya devriminin belirleyici gücü olmuş. Yine de, Türkiye'de böyle bir deneyin henüz kendisini gösterememiş olması, bizim, geniş halk kesimlerinin savaş içinde örgütlenmesinin biçimleri üzerinde kafamızı yormamamızı getirmez.

Bu anlamda, anti-faşist direniş merkezleri örgütlenmesi doğru bir perspektiftir. Bu merkezler özellikle fabrikalarda geçerli bir örgütlenme biçimi olacaktır. Kesinlikle parti örgütlenmesi dışında, ya da parti örgütlenmesinin yetişemediği, ya da olmadığı koşullarda bir yığın örgütlenmesinden söz etmiyorum. Fakat komünistlerin dışında da savaşan kesimler vardır. Üstelik komünistlerin dışında, fabrikalarda olsun, semtlerde olsun şu ya da bu biçimde, savaşıma katılan insanlar çoğunlukta. Bunların daha geniş örgütlenmesi sorunu vardır. Bu anlamda parti örgütlenmesinin dışında değil, yanında, böyle örgütlenmelerin ortaya çıkması ve güçlendirilmesi zorunluluktur. Bunu Neriman Yoldaş'ın açtığı biçimiyle, işçi muhabir gurubu olarak almak yalınştır. İMG örgütlenmesi, parti sempatanlarının, partili yoldaşlar tarafından partiyeye kazanılmak üzere eğitildiği birimlerdir. (...)

İşçi sınıfımız belli bir savaş deneyiminden geçmiştir. Bu savaş deneyi içinde ortaya çıkmış öncü kesim dedğimiz, bizim asıl olarak kazanmayı hedeflediğimiz bir kesim var. Anti-faşist merkezler işte bunlara yönelik olacaktır. Bunlar toparlandığı ölçüde fabrikalarda geniş kesimlerin toplanması kolay olacaktır. Semtlerde bu görev daha zordur. Devrimci durumun yükseldiği, faşist saldırıların arttığı dönemde, kendiliğinden gelişen doğal bir örgütlenme vardı. Ama burjuvazi bunun kof bir örgütlenme olduğunu biliyordu. Somut sorunlara çözüm getirmek için bir örgütlenme ortaya çıkıyordu, ancak bu çoğu yerde devrim hedefine bağlanmıyordu. O sorun ortadan kalktığı zaman örgütlenme de bitiyordu. Faşistler mahallede dağıtıldığı zaman, komiteyi bir daha toplamak zor oluyordu. Önümüzdeki dönemde bu daha da zordur.

Kenan Y.: Devrimci merkezler sorunu Konferans'tan sonra da bizi epey uğraştıracak. Dönemin değiştiğinin yerince farkındayız, ama eski çalışmaları anlayışlarımızdan, yöntemlerimizden sıyrılmak çok daha zor oluyor. Devrimci merkezler konusundaki karışıklık bence buradan çıktı.

Bu öneri *İşçinin Sesi*'nde çıktığı dönemde, Türkiye'de bir iç savaş vardı. Ayaklanmanın örgütlenmesi sorunu vardı. İşte bu, o dönemde atılabilecek bir belgiydi. İleride ayaklanmanın başladığı dönemde bu tür bir örgütlenmeyi yine önerebiliriz. Hatta şimdiden, ayaklanma gündemde görünmese bile, bunun propagandasını yaparız. Ancak ayaklanmanın ve devrimin organları olacak örgütlenmeyi şimdiden koymaya çalışmayız. Çünkü bunun nasıl kurulacağını, hangi biçimde kurulacağını, hangi adı alacağını şimdiden kestiremeyiz.

Bu dönemde yine bir takım örgütlenmelere gereksinim vardır. Geriye kayışı durduracak, bundan da öteye, savaşımı ileriye götürebilecek bir örgütlenme gerekiyor. Parti örgütü, parti çalışması her dönemde, gerileme de olsa, ilerleme de olsa temeldir. İMG'ler de öyle. Ama bunların dışında, parti çalışmasıyla birlikte yürüyecek bir takım örgütlenmeler de vardır. İşyerlerinde, semtlerde, okullarda, elde edilen kazanımlar birer birer geri alınıyor. İnsanlar içgüdüsel olarak kendilerini savunma gereksinimi duyuyorlar. Birbirine güvenen işçilerin çoğunluğunun güvenine sahip üç-beş insan kendiliğinden biraraya geliyor. Bunun adını örgüt koymazlar, tüzüğü vb. yoktur, ama o işyerinde çıkmış doğal bir örgüttür. Kendi başına bunun varacağı yer ya ekonomizmdir, ya da cuntaya teslim olmaktır, belki de cuntanın altında bir birim olmaktır. Bize düşen görev bu örgütleri, *anti-faşist savaş merkezi* düzeyine yükseltmektir. Çeşitli adlar önerebiliriz. Yoldaşın önerdiği ad bana uygun geliyor.

Kemal Y.: Bu komitelerin adı değişebilir, fakat görevleri değişmiyor. Anti-faşist direniş komitesi de dense, devrimci merkez de dense, bir işyerinde, bir mahallede kurulduğu zaman bunun görevi, devrimci sendikala örgütlenmeye yardımcı olmaktan tut direniş örgütlemeye dek bir sürü iş kapsıyor. (...)

Fabrikadaki işçinin dağılmasını, geriye kaçmasını durdurmak için günlük somut sorunlardan çıkacaksa, ilk başta ağırlık vereceğimiz konu ekonomik savaşımdır. Anti-faşist direniş ve diğer sorunlar da arkasında sıralanıp geliyor. (...)

Haydar Y.: Kuracağımız örgütler hemen ayaklanmaya kalkacak, hemen direnişe geçecek diye birşey yok. Ama biz bunu yapabilecek örgütleri örgütlemek zorundayız. Neriman Yoldaş, bu tür örgütlenmeler halkı açığa çıkarır,

cunta bunları teslim alır, dedi. Bunlar adı üstünde, illegal örgütlenmedir. Halkın içine gömülü örgütlerdir. Anti-faşist direniş merkezleri adı yerindedir.

Ragıp Y.: Parti örgütlenme çalışmasını devrimci merkez ya da anti-faşist direniş merkezi çalışmasının karşısına koymak yanlış olur. Tam tersine ikisi birbiriyle sıkı sıkıya örülmüş yürümesi gerekiyor.

Birkaç konuşmada şöyle bir yanlış anlayış çıktı. Bu merkezler kendiliğinden örgütlenir, biz gider, başına geçeriz. Elbette bir sürü şey kendiliğinden olabilir: Faşist cuntanın şu ya da bu uygulamasına karşı çok değişik düzeylerde, ekonomik, toplumsal, siyasal konularda direnişler, tepkiler yükselir. Bunların kendiliğinden bir örgütlenmeye kavuşmasını bekleyip, gidip başına mı oturacağız? Yoksa halkın her türlü tepkisini kendimiz örgütleyip örgütlü bir yapıya mı kavuşturmaya çalışacağız? İkincisi doğrudur. Direnişleri yalnız örgütlü bir yapıya kavuşturmak için değil, bu örgütlü yapının illegal, anti-faşist direniş merkezleri olması için çalışacağız.

İhsan Y.: Devrimci durum bitti, kendimizi bunun psikolojisine ayarlayalım. Sorun burada. Gericilik dönemi başladı. Ordu kaçıyor. Orduyu durdurmak zorundaysak, hangi kesimleri nerede durduracağımızı çok iyi bilmek zorundayız. Toplama baktığımız zaman her kesimin bilinç düzeyi ve somut sorunları farklı. Farklı bilinç düzeyinde olan kesimleri farklı yerlerde toplamak zorundayız. Direniş komiteleri ya da devrimci merkezler, üst düzeyde ve partinin kontrolünde bir örgütlenme istiyor. Fabrikadaki havalandırma sorununu da silahlanma işini de devrimci merkeze bağlamak olmaz. Düzeyleri ayrı. Bilinci istenilen düzeyde olmayan geri kesimlerin örgütlenmesiyle, dövüşmüş ama şu anda ne yapacağını bilmeyen öncü kesimin örgütlenmesi ayrı olmalıdır. Belki somut sorunlar da kullanılabilir.

Bir yoldaşımız fabrikalardaki öncü kesimden sözetti. Bu öncü kesim son zamanlarda çok tırpanlandı. Fabrikalarda bugün bir siyasal boşluk vardır. Onun için somut sorunlardan kalkarak direniş komitesi kurarız ama onun asıl sorunu yalnız havalandırma ile ilgilenmek değildir.

Veli Y.: Tartışma görüşleri kristalize ediyor. Üç görüş belirdi. Kendiminkini de sayarsam, dört görüş.

Birinci görüş direniş merkezleri kurmayalım diyor. Zamanı değildir. Doğal liderlere kadar değişik değişik gerekçesi geldi.

İkinci görüş, kuralım ama ağırlığıyla ekonomik çalışma yapsın diyor.

Üçüncü görüş kuralım ama nakış-dikiş kursu, yardımlaşma sandığı olmasın, direniş örgütü olsun diyor.

Direniş merkezleri ekonomik sorunlarla ilgilenmesin diyorsanız böyle bir pür devrimcilik bugünkü koşullarda olacak iş değildir. Partimizin işçi sınıfının çıkarlarından başka bir çıkarı yoktur, bu zor gününde yanındayız diyoruz. İşçinin bundan daha zor günü olmaz. Ekonomik sorunlarını da kendimize sorun yapacağız, içimizde duyacağız. Bu devrimciliğimize leke sürmez.

Saz, dikiş kursu olmasın deniyor. Yardımlaşma sandıklarının Avrupa'da kurmayı düşünüyoruz. Türkiye'de de fena mı olur? Yayın organımız teorik görüşlerimizi, hattımızı, koyuyor, kendimizden mi korkacağız? Ekonomik sorunlarla uğraştık diye komünistliğimizi mi kaybedeceğiz? *İş bilenin, kılıç kuşananın*. Sonunda örgüt çıktı mı çıkmadı mı, herşey ona bakacak. Faşizme karşı hareketi örgütleyecek adam ne yapılması gerekiyorsa onu sezer, oradan dalar gider. Örgüt çıktı mı, çıkmadı mı? Nereden girmişse girmiştir. Burada nereden dalarsak en iyi biçimde örgüt çıkarabiliriz, onu tartışıyoruz.

Kimisinin eğilimi bütün ekonomik çalışmaları yoketmek. Kimisinin tersi. Bütün güçlerini ekonomik savaşa verdin mi, o zaman da hareketi ulaştırmak istediğimiz yere ulaştıramayız. Yığınların geri düzeyine düşmüş oluruz. Bu yol örgüt çıkarır ama çıkarttığı örgüt devrime yaramaz. İkisinin düzgün bir bileşimini çıkartmaya çalışalım.

Yineliyorum: Bu illegal merkezler, direniş merkezleridir. Somut sorunlardan kalkacaklardır, yalnız orada kalmayacaklardır, bunlar temel olarak anti-faşist savaş komiteleridir. İşleri savasını bir yerden alıp, bir başka düzeye götürmektir.

"Devrimci merkez", başka bir tarihsel dönemde önerilmişti. O görevi tümüyle ortadan kalkmadı. Ama şimdi başka bir görev, faşizme karşı savaşı örgütleme görevini de yükledi. Onun için adının değişmesi bana daha uygun geliyor. "Anti-faşist merkez" içinize sinmiyorsa, düşünelim, bir ad bulalım. Örneğin "Demokrasi Komiteleri" denebilir. "Demokrasi ve Özgürlük Komiteleri", "Anti-faşist komiteler", "direniş komiteleri", "yaşam hakkı komiteleri", "savaşım komiteleri".

Bir yoldaş bu komiteler somut sorunlar etrafında örgütlenmeli dedi. O formülasyon yanlış olur. Somut sorunlar etrafında örgütlenme değil, hem o sorunlar da işçilere yardım etmek,

hem onlardan kalkarak bilinçlerini ilerletmek. Örgütlenmemizi somut sorunlar etrafına tıkamak bizim işimiz değildir.

Bir de şu var. Biz yalnızca yapabileceklerimizi söylüyorsak çok bol keseden konuşuyoruz demektir. Burada söylediklerimizin çok azını yapabilecek durumdayız. Ama ortam ne istiyor onu konuşmak zorundayız. Yapılması gerekeni mi söyleyeceğiz, yapabileceğimizi mi söyleyeceğiz? Devrimci durum sırasında da aynı karışıklık çıktı. Özellikle Ankara'dan şikayet mektupları geldi:

"Devrimci durum var diyorsunuz. Görevler şudur diyorsunuz, birşey yapmıyorsunuz" diye mektuplar geldi. Peki hedeflerin bu olduğunu, gücümüz yok diye söylemeyelim mi? Aynı mantık burada da var. Koca bir halk kesimi, devrimcilerin yanında saf tutmuş, faşizme genel bir karşıtlığı, devrime genel bir sempatisi var. Biz bunlara birşey söylemeyecek miyiz? Siz çıkartın örgütlenmenizi biz o zaman geliriz mi diyeceğiz?

"Biz yapmayalım, yapacak doğal liderleri bulalım". Bu düşünce baştan sona yanlıştır. *Propaganda ve Ajitasyon* kitabında böyle koyulmamıştır. Sonra, "halk kendi örgütlenme biçimlerini çıkarır, biz zorlayamayız" gibi birşeyi hangi niyetle söylerseniz söyleyin, görevlerden yan çizmek olur. Tabii ki halk savaş içinde örgütlenme biçimlerini çıkarır. Bu genel bir doğrudur. Lenin böyle söylüyor. Ama bunu aşırıya götürürsek, birdenbire o doğru, saçmalığa dönüşür. Önemli olan, kurmak istediğimiz örgütlerin ortama uygun olup olmadığdır. Ortamda bunun bir ipucu var mıdır? Vardır. Yaşamın gösterdiği bir filizi alıp propagandasını yaparsın, tutma şansı vardır. Baktın tutmadı, başka filizden tutturmaya çalışacaksın. Her kapıyı deneyeceğiz. Denedik, çıkmadı, özelleştiri falan da yapmaya gerek yok, deniyoruz. Bekle-gör mantığından gidersek hiçbir şey öğrenemeyiz. Bu da bir siyasal hareketin iflasi demektir. Faşist cunta gelmiş, ortalığı kasıp kavuruyor, biz halka hiçbir şey söyleyemiyorsak, bu intihardan başka birşey olamaz.

Gecekondularda bu işin daha zor olacağına katılmıyorum. Her bölgenin kendine göre zorluğu vardır. Doğru, gecekondu halkı daha kardan kopmamıştır. Ama bizim işçi sınıfımız zaten genel olarak toprağından kopmamıştır. Çoğunun bir ayağı hâlâ köydedir. Sonra zaten fabrikadaki işçi gecekonduya oturmuyor mu? Yine iş bilenin kılıç kuşananın. Ters davranırsak, somut sorunları küçümsersek, tabii gecekonduya giremeyiz. Bu adam aydan gelmiş gibi konuşup duruyor derler.

Somut sorunlardan çıkmak amaçları kalmamak. Menşevikleri habire örnek vermeyin. Menşeviklerin bu konuda yaptığı yanlış değildir. Onların yanlışlığı bütün örgütü o düzeyde tutmak oldu. Merkez organın propagandasından ajitasyona kadar, herşeylerini, o düzeyle sınırladılar. Bizim itirazımız o noktada oldu.

Tahir Y.: Devrimci merkezlerin çıkışından başlarsak, konuşulanlara ışık tutacaktır. Devrimci merkez Tariş ayaklanmasından sonra çıkan ve kullanılmaya başlanan bir sözcüktür. Şöyle gelişti: Tariş'te işçiler ayaklanmıştı. Fakat işçi sınıfı ve İzmirli emekçiler, tankıyla topluyla karşılarında burjuvazinin düzenli ordusu-polisi olduğunu görüyordu. Herkes şunu görmüştü: Tek tek bu gücü yenmenin olanağı yoktur. Bu düşünce, giderek birlikte dövüşerek yenme fikrini geliştirdi. Devrimci merkezler yaşamın içinden çıktı. İşçi sınıfının yenilmek istemeyişinin somut bir ifadesiydi.

Şu anda devrimci merkezler konusu, Veli Yoldaş'ın da vurguladığı gibi, işçi sınıfının kendini toparlaması için gereksinim duyduğu bir olaydır. Neriman Yoldaş'ın devrimci merkezlerin işçi sınıfını cuntayla karşı karşıya getireceği fikri yanlıştır. Devrimci merkezler adının değişmesi doğrudur. Biz parti pusulasını elimizden bırakmadığımız sürece, anti-faşist merkezler kurmaktan korkmamalıyız. Bunun canlı örneklerini bazı bölgelerde gördük. Değişik siyasal akımlarla birlikte kurduğumuz devrimci merkezler sonucunda en "sol" örgütler bile bizimle birlikte davranmaya başladılar. *Zayıf Halka* kitabımızı okumaya başladılar. Yine devrimci merkez etrafında bir bölgede oluşturduğumuz çalışmayla oradaki gericilerin propagandalarını büyük ölçüde kırdık. Birçok iş yaptık. Bunlardan biri şuydu. Bir bölgeyi diğerinden ayıran bir set vardı. Buradan geçen asfaltta, o güne kadar çok insan ezilmişti. Biz komünistler olarak asfalta üst geçit yapılması ve mahallede de okul yapılması için çalışmalara başladık. Köprünün yapılması konusunda çalışmalar başlayınca bu kez bürokratlar ayaklandı. Bu komünistlerin çalışmasıdır, kendinize gelin diye telefonlar yağmaya başladı. Bu çalışmalar yoğunlaştıkça bir sürü gericisi unsur, "bunu komünistler başlattı" falan derken, köy kökenli bir semt olmasına karşın, sahip çıkmaya başladılar. Orada çalışmalarımızın önü açılmaya başladı.

Veli Y.: Sonra ne yaptınız? Onları yoldaşlar bilmiyor. Onları da anlatırmısın?

Tahir Y.: Pankartlar astık, yolu kestik, bir sürü militan eylem yükselttik.

Veli Y.: En somut istemden bakın nasıl militan eylem çıkıyor. İşte bu. Somut sorundan çıkıyor, orada durmuyor. (...)

Cabbar Y.: Devrimci merkezler denilen örgütlenme yukarıdan aşağıya türden bir örgütlenme değildir. Böyle birşey olursa partimizin yığın çalışmasının liflerini, yani çalışma saçaklarını devrimci merkezler diye lanse etmiş oluruz. Ben konuşmamda bunu anlatmak istedim. Yoksa devrimci merkez kurmayalım, bunu yapacak doğal liderler bulalım demedim. Demin verdiğim örnek açıktı. Bir mahalleye partili ya da sempatizan üç yoldaş gönderip, "siz şimdi devrimci merkezsiniz" dersek yanlış olur. Onların yapacağı, devrimci merkez kurulmasını sağlamaktır. Bunun için ya doğal liderlere gitmek zorundadırlar, ya da bu işi kotarabilecek guruplardan adam çekip, bu gurupları razı edip, bir merkez oluşturmak zorundadırlar. Benim anlatmak istediğim budur. Bilmiyorum bu noktada anlaşamadığımız birşey var mı?

Ben ilk konuşmamda devrimci merkezler fikrine karşı değildim. Çünkü konuşmalarımdan da anlaşılabilceği gibi, bugün yapılması gereken çalışmada ilk yakalanacak halkanın ekonomik istemler olduğu ve bunun devrimin, ayaklanmanın propağandasıyla bağdaştırılması, yığınların devrime hazırlanması göreviyle bağdaştırılması gerektiği konusunda kesinlikle kafam açık.

Kenan Y.: Biz kesinlikle ayaklanmanın organlarını öneremeyiz. Ayaklanmanın organlarını kurmayı önermek demek, Türkiye'nin ulusal çapta krize yaklaştığını, yığın eylemlerinin alabildiğine yükseldiğini söylemek demektir. Şimdiden ayaklanmanın organları önerilmez. Ama şimdiden kurmaya çalıştığımız organlar, ilerde ayaklanma organlarına dönüşebilir. Bunu da şimdiden kestiremeyiz. Bizim bugün yapacağımız, anti-faşist komitelerin örgütlenmesi için çalışmaktır.

Yalçın Y.: Devrimci merkezler, her dönemin koşullarında, o dönemin gerektirdiği görevleri yapmak üzere kurulur. Biz bugün devrimci merkezler kuralım (adı şu ya da bu olsun) dediğimiz zaman, bir fabrikada, bir okulda, ya da bir semtte bir parti örgütümüz varsa, eline 3 tane kalaşnikof verip, siz devrimci merkezsiniz, ayaklanmayı yapacaksınız demeyeceğiz. Dönemin gerekleri neyse bu örgüt bunu yerine getirecektir. 3 kişilik bir örgüte, parti çekirdeğinden dışa doğru genişle-

yip kümeler oluşturacaktır. En dışında hoşnutsuzlar gurubu oluşacaktır. Devrimci merkez budur. Burjuvazi silahı çekmiştir, yüzbinin üzerinde insan tutukludur, işkencelerde insan öldürülmektedir, duvar diplerinde insanlar kurşuna dizilmektedir ve devrimci kesimde bir bozgun vardır. Devrimci merkezler önce bu bozgunu düzenli bir geri çekilmeye, arkasından durdurmaya, ondan sonra anti-faşist savaşıma çevirmeye çalışacaktır. Bunların görevi budur. (...)

Levent Y.: Türkiye'de örgütlenme alışkanlığı, yeteneği, geleneğinin az olmasından söz ediliyor. Doğrudur, daha gelişmiş toplumlarla karşılaştırıldığında zaman Türkiye toplumunda örgütlenme yeteneği az diyebiliriz. Ama özellikle son yıllarda, halk çok çeşitli biçimlerde, akla hayale gelmedik konular etrafında örgütlenmiştir. Gaz bulmak için 4-5 aile biraraya geliyor, örgütlenme yapıyor. İzmir ayaklanması döneminden sonra gördük. Mahallelerde faşistlere karşı, faşist saldırılara karşı direnişlerin örgütlenmesinde gördük. Türkiye toplumunda kendiliğinden örgütlenme olgusu o kadar yoğun bir biçimde fişkırdı ki bunların geri olduğunu söylemek gerçeklere pek uymuyor.

Biz çalışmalarımızı mutlaka bölgenin somut sorunlarına göre başlatmak zorundayız. İnsanlarla bir diyalog kurmak zorundayız. Bunun tersi bir yanışım, zaten pratikte hemen reddedilir. Biz menşevikler, bunları yaptılar diye suçlamıyoruz ki. Savaşımı yalnız bu düzeyde tuttular diye suçluyoruz. Yoksa hangi aklıbaşında komünist, bir topluluğa ulaşmayı kendi eliyle engeller. Faşizm gelmiş, insanlar dağılıyorlar. Bu ortamda gidip damdan düşer gibi, "merhaba ben devrimciyim, ben geldim, haydi sizi örgütleyeceğim" diyemezsin! Bu olacak şey değil.

Bugün faşizmin geldiğini ve faşizme karşı savaşın ana gündem maddesi olduğunu yansıtan ad daha uygun olur. İnsanların psikolojisini somut ortamda daha iyi yansıtmış oluruz. Düşünelim, iyi birşey bulalım. "Anti-faşist direniş merkezleri" olabilir. Faşizm kelimesi, faşizme karşı savaşın örgütlenmesini ifade eden birşey, bu adın içerisinde olursa yarar vardır.

Demir Y.: Tartışmalar sırasında birkaç farklı görüş çıktı. Bunlardan bir tanesi, bugün biz devrimin organı olacak merkezler kuramayız, hatta öneremeyiz, böyle merkezler kurmayı önermek parti çalışmasının önünü tıkayabilir biçimdedeydi. Yoldaşlar yanıtladılar.

Bir başka gerekçe olarak, Türkiye'de halkın örgütlenme geleneğinin sınırlılı-

ğından söz edildi. Özellikle devrimci durum döneminde, son yıllarda, birçok örgütlenme biçimi ortaya çıktı. Levent Yoldaş'ın söylediği örgütlenmeler dışında tam bizim devrimci merkez dediğimiz örgütlenmeler, gerçekten savaştan önce çıktılar. Çorum'daki olay nedir? Tahir Yoldaş'ın verdiği örnek de kendi pratiğimizden çıkarttığımız bir örgütlenmedir. Demek ki hem bilinçli olarak bunları yapmak mümkündür, hem de kendiliğinden böyle gelenekler çok derin geçmişe dayanmasa da ortaya çıkmıştır. Bizim görevimiz tohumcuk halindeki bu geleneklerin filizlenmesi için çalışmaktır. Bu açılımla davranırsak, kendi kadrolarımıza ve tüm devrimci kamuoyuna bu öneriyi getirirsek, bunun sağlayacağı çok yarar vardır:

Bugün yapmak mümkün olmayabilir. Ama bunu önermek bile bir avantaj sağlayacaktır. 1 Mayıs İstanbul'da kutlanmalıdır dediğimiz zaman İstanbul'da kutlayabildik mi? Ama 1 Mayıs'ın İstanbul'da kutlanması fikrini yaymak, eksik yaydığımız halde 1 Mayıs geçtikten sonra bize gittikçe saygınlık kazandırdı. Olaylar, bizim doğruyu yakaladığımızı gösterdi. 1 Mayıs gerçekten dönüm noktası oldu ve oportünistlerin ihaneti bu olayda bir kez daha sergilendi. Bugün ise Türkiye devrim hareketinin önünde böyle bir örgütlenme gereksinimi vardır.

Somut sorunlar, ekonomik sorunlarla devrim arasında doğru ilişki kurabilme açısından iki hareket noktamız vardır. Birincisi bu örgütleri, parti örgütlenmesinin etrafında kurmak ve parti örgütü olmayı hedef olarak göstermek. İkincisi, bu çalışmaların tümünün temelinde, merkez organın yayılmasını ve propağandasını sağlamak. *İşçinin Sesi* bizim ekonomik savaş yürütürken devrim perspektifini yitirmememizin güvencesidir. Bunu iyi kullanabilirsek, gazete etrafında örgütlenmeyi sağlayabilirsek, devrimci merkezleri de ideolojik etkileme altında tutabiliriz. Özellikle son 1 yıldır yayın organımızın Türkiye'nin politik ortamının isteklerine yanıt verici özelliği gelişti. Ama zaman zaman kadrolarımızın bunu anlamakta eksiklikleri oluyor. Eğer biz bunları doğru anlayabilir, doğru uygulayabilirsek, devrimci merkez ya da başka isim vereceğimiz bu örgütlenme biçimleri gerçekten Türkiye devrim hareketinde önemli bir rol oynayabilir.

Fatma Y.: Geçen karar tasarımasını tartışırken, devrimci gelenekleri yaşatmanın önemini vurguladık. Devrimci gelenekleri yaşatmakla öldürmek arasında çok ince bir çizgi vardır. Devrimci durum döneminde ortaya çıkmış örgüt-

lenmeleri, devrimci durumun bastırıldığı bir durumda sürdürmeye çalışmak, onu yaşatmak değil öldürmektir. Örneğin Lenin'in "boykot"u Rus devriminin çok güzel bir geleneğidir ama Lenin devrimci durum bastırıldıktan sonra onu yaşatmak için boykot yapmak gerekmez diyor. Propagandayla yaşatırsın. Sovyetler de aynı biçimde 1905 devrimi yenildikten sonra hemen feshedilmiştir. Yaşatılmaması için özellikle karar alınmıştır. Çünkü o bir ayaklanma organı olarak doğmuştur. Yaşatılması devrimci geleneği yaşatmak değil, öldürmek olurdu. Onun için, ilk önce ayıklamamız gereken, tartıştığımız örgütlerin İzmir ayaklanması sırasında önerdiğimiz örgütlenmelerden *farklı* bir örgütlenme olduğudur. Bugün bu merkezleri yığın çalışmasının, propaganda-ajitasyonun ve öteki siyasal akımlarla işbirliğini sürdürebilmenin bir platformu olarak tartışıyoruz.

Bu örgütleri yalnızca illegal planda tartışmak da bana eksik geliyor. Yalnızca illegal olmaları gerekmez. Legal, yarı-legal, illegal, saz dersi olabilir, folklor dersi olabilir, hapishaneyle dayanışma olabilir, ekonomik istemler olabilir. Özünde bunlar genel yığın çalışmamızın, propaganda-ajitasyonumuzun merkezleri olacaktır. Öteki siyasal akımlarla işbirliğini sağlayıcı odaklar olacaklardır.

Yığınlarla bağ kurmak, siyasal koşulların gerilediği dönemde, yığınların en küçük sorunlarına kadar girmeyi, oraldan hareket etmeyi gerektirir. Onun için bu örgütler bir yandan yığınların en küçük sorunlarına bile yanaşabilecek, öte yandan gazetemizi dağıtacağımız, sürekli olarak devrimci propaganda yapmaya çalışacağımız örgütlerdir.

Sorunun iki yönü var. Birincisi, örgütlenmenin düzeyi, nesnel koşullarla bağlıdır. Bir de bizim kendi çalışmalarımızın düzeyi var. Bizim çalışmalarımızın düzeyi, genel olarak taktiklerimizin çerçevesini çizerken söylediğimiz devrimci propagandadır. Fakat günün koşullarının çelişik yapısı nedeniyle nakış-dikiş kursu gibi çok geri düzeyde gözükten örgütlerde bile devrimci propaganda yapacağız.

Bunlar bu dönemde somut olarak anti-faşist direniş merkezleri olacaktır. Ama bunu da büyük harflerle düşünmemek gerekir. Bizim bunlardan öz olarak anladığımız budur ve bu hale getirmeye çalışacağız. Karar tasarımızda genel anlamını verebilmek için, anti-faşist direniş merkezi deriz. Fakat bunu yoldaşlar çalışma içinde uygularken, örgütün adı olarak düşünmeleri hiç gerekmez. Adı Gültepe kadınları dikiş-nakış kursu, ya da Aksaray spor klübü de olabilir. Buralarda görüşlerimizin

propagasını yapacağız, anti-faşist devrimci merkezler olarak biçimlendirmeye çalışacağız.

Kenan Yoldaş'ın kafasındaki kuşku bu merkezleri kurup kurmamakta değil. Vurgulamak istediği nokta, bu tür örgütlenmelere giderken, doğal eğilimleri dikkate alma gereğidir. Doğal eğilimler gerçekten çok önemlidir. Bir semte gittin, etrafa bakacaksın, nereden tutarak bir örgütlenme yapabiliriz diye düşüneceksin. Tuttuğun nokta doğal bir nokta olmalı. Dayatmaca yapay birşey olmamalı. Ancak bu doğal olanı çıkarsın ondan sonra kuralım gibi bir anlayışa varırsa çok yanlış olur. Hayır, biz kuralım ama kurarken doğal eğilimlerle çelişmeyelim. Son Çek-Al'da Lenin'den, örgütlenme konusunda bir alıntı var. "Parti merkezlerinin güçlü bir illegal örgütlenmesi, sistematik illegal yayınlardan ve hepsinden önemlisi, işçilerin kendileri arasından ileri bir liderin yönetiminde yığınlarla bağ içinde olan genel ve özellikle fabrika parti grupları. İşte komünist bir işçi sınıfı hareketinin sağlam çekirdeğini dayandırdığımız temel budur. Bu illegal çekirdek, kendi antenlerini, kendi etkisini öncesiyle karşılaştırılmayacak kadar geniş, hem Duma ve sendikalar aracılığıyla, hem de korporatif birlikleri ve kültürel ve eğitici örgütlerde yayacaktır." Bizim burada tartıştığımız merkezler bu alıntıda sözü geçen antenlerdir.

Somut önerime gelirsek, bir kez bu tür merkezler yaratmaya çalışmak zorunludur. Bu tür merkezler aramalıyız, varolan doğal, legal, yarı-legal, illegal, ne olanak varsa, içinde çalışmalıyız. Varolan eksik kalırsa, kendimiz kurmalıyız. Adını büyük harflerle değil, küçük harflerle düşünmeliyiz. Somut önerim: Karar tasarısından illegali çıkartalım ve altı çizilmeden anti-faşist merkezler oluşturulmalıdır biçiminde koyalım.

Veli Y.: Konu açıyor. Demek çeşitli düzeylerde çırpınacağız. Birincisi, parti örgütümüzü güçlendirmek, ikincisi, işçi muhabir gruplarını güçlendirmek, ki onlar partimizin yedek gücü oluyor. Üçüncüsü, hem İMG hem parti üyelerini kullanarak illegal anti-faşist direniş merkezlerini örgütlemek. Son olarak bu merkezleri de kullanarak, bu antenleri bütün legal örgütlerin içine uzatmak.

Kenan Yoldaş'ın söylediği birşey var: Ayaklanmanın organlarını öneremeyiz. O, o gün çıkar. Bugün kuracağımız örgütler, belki ayaklanmanın organı olur, belki olmaz. Bunda doğruluk payı var. Anti-faşist direniş komiteleri yeterince başarılı ya da yaygın olamazsa, tabii ki ayaklanma anı geldiği zaman o

gereksinim kendisini başka bir örgüt olarak ortaya çıkartır. Ama komiteler yaygınlaşmışsa, umduğumuz gibi bir güç kazanmışsa, devrimin organı olma görevini bunların elinden kimse alamaz. Bu biraz da başarımızla bağlı.

Cabbar Yoldaş ne söylerse söylesin, şu cümlesinde yapmadım dediği yanlış yapıyor: "Bunlar halkın yığınsal anti-faşist örgütlenmeleri olduğu için önere-meyiz cümlesine yürekten katılıyorum." (Cabbar Y. Yoldaş, bir mahalleye üç kişi gönderip, bunları devrimci eylem merkezi diye ortaya salamamız anlamında dedim) Doğru yoldaş da, tutanaklar var. Sonra yine haksız çıkarsın böyle söyler-sen. Cabbar Yoldaş'ın şimdi yürüttüğü mantık aynı yere çıkıyor. Cabbar Yoldaş komite kurulmasına karşı olmadığını söylüyor fakat nasıl bir komite kurul-masından yana olduğunu bu kez daha iyi açıklıyor: Üç kişi göndeririz, komite-yi onlar kurmaz, oranın doğal liderini bulup, ona kurdururlar, ya da orada varolan grupları bulup, onlara birşeyler yaptırmaya çalışırlar diyor. Demek ki o grupları, ya da doğal liderleri bulamazsa, kurmayacak. O doğru değil işte. Mahallelerde, ya da herhangi bir yerde çalışma yapacak yoldaşları oraya yerleştirmek anlayışını geliştirmek gerekiyor. Bir komünist doğal lider olabilir. Ne yapalım, olamıyorsa da uğraşacak.

Sanıyorum bunlar zaten zayıf olan parti örgütlenmemizi dağıtır mı diye bir endişe var. Aralarındaki sınırı düzgün çizebilirsek dağıtmaz yoldaşlar. Bir fabrikada bir hücremiz olduğunu düşün-nelim. Bu hücre ne yapacaktır bugün? Yapacağı şey şuradan, ya da buradan dalarak anti-faşist savaşı örgütlemektir. Biz işte önüne bir hedef koyuyoruz. Şu fabrikadaki hücremiz oradaki anti-faşist illegal direniş komitesini örgütlemek göreviyle yükümlüdür diyoruz. Hücre-sini tabii ki koruyacak. Bana öyle geliyor ki, böyle yapmakla hücreleri-mize somut alanı açıyoruz, işte hücre-lerimize görev.

Ad bulmaya gelince. Tabii, ad çok önemli değil. Yalnız ad, yığınlara yaklaşmada ilk izlenimi verecektir. Ünlü bir ahçı "yemek önce ağıza değil, göze hitab eder" diyor. Bu da onun gibi birşeydir. Adın, bugünün psikolojisine ters düşmemesi gerekiyor. Halkın ve işçi sınıfının genel düzeyine ters düşmemesi gerekiyor. Çok geri birşey yaparsan, yarın durum değişince o ad da eskimiş olacaktır. Ona da ters düşmemesi gerekir.

Devrimci durum için önerdiğimiz bazı şeyleri gericilik döneminde önerirsek, gerçekten onları öldürürüz. Devrimci durumda uyguladığımız bazı yöntemleri gericilik döneminde uygu-

larsak, kendi kendimize tokat atarız. Örneğin boykot. Yiğın hareketi kabarmışsa, yiğınlar parlamentarizmi reddediyorsa, bu durumda seçimlere katılalım dersen yaya kalırsın. Yiğınlarda gerileme varsa, gericilik bastırıyorsa, seçimler gelmiş, "boykot" dersen, yine kimse peşinden gitmez. O anlamda değişik dönemlerde değişik yöntemler uygulanır.

Yiğın çalışması tasarısında mutlaka önermemiz gereken bir nokta legal örgütlerde çalışmaktır. Bunu defalarca söylemeliyiz. Varolan bütün legal örgütlere dalarak devrimci propaganda yapmamız gerekiyor. Ezop dilini geliştirmeliyiz. Neden birdenbire her yerden edebiyat dergileri fıskırmaya başladı? Her baskı döneminin özelliğidir. Çünkü orada söyleyeceğini çaktırmadan anlatıyor. O ustalığı göstermemiz gerekir. O biçimde bir çalışmanın gerekliliğine kesinlikle katılıyorum. Yalnız legal derneği biz de kursak, olanına girip çalışsak da içindeki anti-faşist örgütlenme Türkiye'nin bu koşullarında *illegal* olacaktır. (...)

Cemil Y.: Bu dönemin özelliklerine bağlı olarak parti örgütleri dışındaki örgütlenmelerle ilgili yaratıcı çalışmanın nasıl olması gerektiği üstünde durmak istiyorum. Ancak buna geçmeden önce, benim de konuşmamın yanlış anlaşıldığını ve söylemek istemediğim, aynı zamanda düşünmediğim bir takım noktaların konuşmama atfedildiğini belirtmek istiyorum.

Türkiye'de emekçi halkın savaş içerisinde ortaya çıkardığı örgüt geleneği zayıftır dedim. Bunu, Sovyetler Birliği'nde bir örgütlenme tipi çıkmış ve tutmuş, Türkiye'de henüz çıkmamıştır anlamında söyledim. Yiğınların içinde tutan bir örgütlenme ortaya çıkmadığını açıklamaya çalışmıştım. Şu anda, geniş kesimlerin faşizme karşı örgütlenmesinin gereği olarak anti-faşist direniş örgütlerinin kurulması gerektiğini ben de vurgulamıştım, şu anda da vurguluyorum. Somut bir yerden çalışmaya başlayacaklardır. Okulda son dönemin getirdiği özelliklerin, çıkardığı sorunların işlenmesiyle başlayacaklar, fabrikalarda ekonomik sorunlarla başlayacaklar, bu doğrudur. Bunlara ağırlık vermeliyiz ve gerçekten tutacak bir örgütlenme modeli olarak kafamızda canlandırmalıyız.

Üzerinde durduğum öteki konu, doğal örgütlenmelerin varlığıdır. Köylerde olsun, kentlerde olsun, kooperatif hareketleri, yardımlaşma sandığı, kurslar vb. örgütlenmeler geçen dönemde hızlı bir biçimde ortaya çıktı. Bugün bunların bir bölümü duruyor, bir bölümü dağıtıldı, ya da işlevsiz hale

geldi. Bunlara karşı yaklaşımımız ne olmalıdır? Bazı yoldaşlar bu tür örgütlerin kurulması için bizim de girişim yapmamız gerektiğini vurguladılar. Bu tür örgütler kurmak bizim için ayak bağı olabilir. Bu "sol"culuk olarak anlaşılmasın. Bu tür örgütler içerisinde çalışma olanaklarının değerlendirilmesi reddedebileceğimiz birşey değildir. Ama esas görevimiz anti-faşist direniş komitelerinin örgütlenmesidir, bunlara ağırlık vermeliyiz. Bu komiteler içerisinde yapılacak görev bölüşümünün bir uzantısı olarak, doğal örgütlerde çalışmayı ve oralara antenleri uzatmayı ben de gerekli görüyorum. Yiğınların ortaya çıkan somut istemlerinden yola çıkarak bir takım örgütlenmeleri geliştirmek ve bu örgütlenmelerin çalışmalarını devrim hedefine bağlamak doğrudur. Fakat her örgütün kendine özgü bir yapısı vardır. Her örgütü ortaya çıkaran yapı, o örgütün çözmeye çalıştığı sorunun kendisidir. Biz bunu devrim savaşına bağlamaya kalkışamayız.

Atılım'da, konservecilik, halıçlık kurslarından söz ediliyor. Bunlar örgütlenmenin dağıtılmasıdır. Bunlar illegalden korkmanın çeşitli biçimlerde örtülmesidir. Buralara çok alt düzeyde çalışma olarak bakmalıyız. Asıl üzerinde durmamız gereken, anti-faşist direniş örgütlerinin örgütlenmesi, bunun yanı sıra doğal örgütlenmeler ortaya çıkmışsa, oralara partinin sesini götürecektir ve orada yiğınların nabzını yoklayacak antenlerin uzatılmasıdır. Yoksa örgütlenme çalışmasında önümüze hedef olarak halıçlık, konservecilik kursu kurma gibi şeyler koymamız yanlıştır. Birbirinden ayırdığım konular bunlardı.

Neriman Y.: Somut bir örnekten giderek, takıldığım bir noktayı açmak istiyorum. Bir fabrikada temel örgütümüz var. Bizim oradaki çalışmamız İMG'leri örgütlemektir. İMG'ler nasıl örgütlenir. Temel örgütümüz bütün işçilerin sahip çıkabileceği bir sorun etrafında çalışma yapar. Önce yanına bir kişi alır, o ötekine söyler, öbürü berikine söyler vb. Yani somut bir sorun etrafında propaganda çalışması yapmaya başlar. Buradan bize yakınlık duyanlar çıkar. Bu işi kalıcı hale getirebilirsek, o kişileri yakalayıp bir araya getirebilirsek, İMG kurulur. Bu düzeyi çok düşük sorunlar etrafındaki örgütlenmede hedefimiz, bu kişileri çevresel örgütler dediğimiz İMG düzeyine yükseltmektir. Ancak bunları ilk kurduğumuz anda onlar İMG değildir. Daha hâlâ İMG olması için çalışma yapıyoruz. Bu bizim zaten yaptığımız bir çalışmadır. Neden buna ayrıca devrimci merkez diyoruz?

Bir de legal örgütlerde çalışma konusunda kafalarımız açık olmalıdır. Amacımız yiğınlara ulaşmaktır. İlişkiye geçeceğim insanlar önümde birarada duruyorsa, işim daha kolaydır. Bir ana-çocuk sağlık merkezi bu olanağı yaratıyorsa sonuna kadar kullanırım. Bu benim işimi kolaylaştırır. Menşeviklerin geçmişte kullandığı yöntemler bu anlamda yanlış değildir. Kendi çalışmalarımızda bunun hatasını çok gördük. Hepten reddettik, bağ kuramadık. O şartlanmayı atarak soruna bakmalıyız.

Haydar Y.: Deminki konuşmam sanırım yanlış anlaşıldı. Biraz da dil yetersizliğimden oluyor. Nakış-dikiş kurslarından vazgeçilsin demedim. Ama nakış-dikiş kurslarının temel hedefi nedir? Nakış-dikiş kursları legal örgütlerdir. Bizim sözettiğimiz ayırdır. Biz legal örgütlenmelere de yoldaşlarımızı yollarız, fikirlerimizi, görüşlerimizi oralarda yaymak için çalışırız, ayrı. Ama temel görev olarak nakış-dikiş kurslarını yaygınlaştırmak için komiteler kurmayız.

İkincisi, bugün insanların faşist cuntanın başa gelmiş olmasından kaynaklanan somut sorunları da var. Sokak ortalarında insanlar kurşunlanıyor. Hapishanelerde yüzbinlerce insan var. Açlıkla karşı karşıya bir toplum var. Bunlar da sorundur. Bizim halkımız politize olmuştur. Bağlı buldukları örgütler onlara gerçekçi bir yol gösterememişler, çıkış yolu gösterememişlerdir. Onun için dağılmak zorunda kalmışlardır. Bize düşen görev doğruyu gösterip bunları toparlamaktır. İlk hedef olarak politize olmuş kesime yaşamamız gerekir. Bunları kazanmak daha rahattır. Bunları kazanmak için de devrimci yöntem ister. Siyaset gerçekten boşluk tanımaz. Açık gözün biri çıkar, örgütün adını devrimci koyar toplar götürür.

Bir de anti-faşist komitelerin görevi siyasal örgütlerle bağ kurmaktır görüşü çıktı. Anti-faşist komiteler TKP'nin Leninci kanadının bir örgütlenmesidir. Kesinlikle başka örgütlerle ortaklaşa kurulacak birşey değildir. TKP'nin Leninci güçlerinin kurmuş olduğu bir devrimci örgüttür.

Kemal Y.: Devrimci merkezler konusunda şöyle bir madde sıralamıştım: İdeolojik çalışmanın başa alınması. Parti örgütlenmesinin en sıkı biçimde yapılması ve bunu yaparken, fabrikanın somut koşullarından hareket edilmesi. Bunda geri çekilme, dönemine uygun olarak, ekonomik savaşın öne çıkmasından hareket etmiştim. Fabrika örgütlenmesinin, partinin denetiminde olması gerekiyor. Ajitasyon-propagandasından,

ideolojisinden, yayınından ve fabrikadaki işçileri her türlü eyleme hazırlamaktan sorumlu bir komite olması gerekiyor. Yoksa menşeviklerin durumuna düşeriz.

(...)

Eğer bu anlamda biz komiteleri kurmuşsak, bugün devrimci merkezler, anti-faşist örgütlenme ya da başka bir adla geldiği zaman sadece onun ismi değişecek. Eğer böyle bir yaşam yok da yeniden fabrikalarda anti-faşist bir komite kuralım diyorsak, zaten baştan bu fabrikada örgütlenmenin var olmadığını gösterir. Eğer parti anlayışı, fabrikada parti çalışması anlayışı bu şekilde değilse, orada parti çalışması çok kısır ve dardır.

Benim getireceğim, sadece direniş komitelerinin ya da oradaki devrimci merkezlerin isimlerini değiştireceğim. Yoksa, yeni bir örgüt kurma ya da geliştirme anlamında değil. Ama bu kurulmamış yerlerde olabilir. Kurulmuş bölgelerde biz baştan beri bu anlayışla kurduk, bu anlayışla çalıştık ve bu anlayış içerisindeyiz. Bizim orada değiştireceğimiz sadece burada verilecek ad olacak.

Mahmut Y.: Anlayamadığım bir nokta var. Biz bu türden bir komiteleşmeyi günün taktiklerine uygun biçimde getiriyorsak halıcılık kursları, vb örgütlenmelerle de yığınlarla ulaşmada ve devrimci ajitasyon-propagandamızı sürdürmeye neden çalışmayalım? Faşist cuntanın uygulamalarını teşhir etmek için neden yararlanmayalım? Anti-faşist örgütlenme yaparken geçmiş dönemde geri plana itilmiş bir takım ekonomik, demokratik sorunlardan, bugün kalkmak zorundayız. Bundan da birşey çıkmıyorsa bunun yolunu kolaylaştırarak bir takım alt örgütlenmeler, kurslar, vb. pekala denenebilir.

Cemil Yoldaş bu tür örgütlenmeler bize ayak bağı olacaktır, parti örgütlenmemizin dağılmasını getirecektir dedi. Kesinlikle katılmıyorum. Anti-faşist direniş birlikleri kuracağız, asıl çalışmamız budur. Ama bunun yanı sıra yığınlara uzanmanın yöntemleri olarak bir takım yan çalışma alanlarını, menşeviklerin yöntemi diye kenara atarsak, asıl o zaman parti örgütlerimiz ne yapacaklarını şaşırıp dağılma tehlikesiyle karşı karşıya kalacaktır. Bu dönemde her tür olanakla en en ucra yerlere ulaşmak zorundayız. Halıcılıkmış, neymiş, her türlü yolu kullanarak gitmek gerekir. Biz bundan korkmayalım. Güçlü bir merkez organımız var, ideolojimiz var. Bu temelde her türlü örgütlenmeye gitmenin önünde hiçbir sakınca yok. Bu dönemde yığınlarla ulaşmanın yolunu bulamazsak, parti

örgütlerimiz kendi içine kapanacaktır.

Veli Y.: Mahmut Yoldaş'ın söylediklerine gerçekten katılıyorum. Yalnız söylediği bir tek şeyi düzeltebiliriz. Böyle legal örgütleri Türkiye'de kendimiz kurmak gibi bir önerimiz şu gün için yok. Olanların içine dalmak var.

Görürsünüz ki tartışma bir sorunu çözdükten sonra hemen bir başka kanala akıveriyor. Anti-faşist direniş komiteleri tartışması, yığınların toplandığı legal örgütler içinde çalışma tartışmasına kaydı.

Yoldaşlar, dikkatinizi çekeceğim ve çok önem vermenizi rica edeceğim, yalvaracağım birşey var. Bugün yapılan tartışmayı iyi sindirmemiş örgütler gelecek dönemde dağılacaktır. Bu çeşitli bölgelerdeki örgütlerimizin sınıf yapıyla da doğrudan bağlıdır. İşçi çoğunluğu olan örgütlerimiz çeşitli başka hatalara savrulabilirler ama bu tartışmayı anlamama hatasına savrulmayacaklardır. Bu "başka" hatalarla parti örgütümüz istediğimiz kadar gelişemez fakat dağılmaz. Ancak bu tartışmayı iyi değerlendirmeyen örgütler dağılır.

"Sol"cuların ideolojik baskısını temizlemek gerekiyor. Menşevizmden nefretle "sol"cuların baskısı birleşmiş, anlayışımızı biraz çarpıtıyor. Ankara örgütümüz neden gelişmiyor bu tartışmalar içinde çok iyi kavıyorum. Orada bir yanlış var: Bu meselelere burun kıvrılmak. Bunları devrimcilik diye almamak.

İllegal anti-faşist örgütleri tartışıyoruz, başta yoldaşlar reddettiler. Sonra kafalar açıldı, kabul ettiler. Tartışma, legal olanakları kullanmaya kaydı. Bu kez bunları reddettiler.

Legal olanakları kullanmaya aşağılayarak bakmak doğru birşey değil yoldaşlar. İşimiz devrim yapmaktır, ama devrim yapana kadar neler yapacağız. Onları yapmadan devrimi yapamayız. Biz devrim borazanını öttürünce herkes atlara binip gelecek anlayışı sakat bir anlayıştır. Yığınları, devrime nasıl hazırlayacağız? Herkesi komünist olmuş sanmayalım. Sendikaları küçümse, legal dernekleri küçümse. Lenin Duma'dan, *parlamentodan* sözediyor. Bundan daha "küçümsemecek" birşey yok herhalde. Sonra sendikalar, kooperatifler, kültürel ve eğitici örgütler diye sayıyor. Özellikle baskı dönemlerinde insanların politikadan kaçtığını görüyor. Kendi işlerine bakıyorlar, günlük yaşantılarına dalmaya çalışıyorlar.

Neriman Yoldaşın, konuşmasının tümü şu anlama geldi: Bizim önerdiğimiz komiteler eşittir İMG'ler. Cemil Yoldaş da legal örgütlenmeler bize ayak bağı olur dedi. Sonra yine Neriman

Yoldaş geçmiş dönemi anlatırken bir hatadan söz etti. Biz yığınlarla bağı hepten reddettik, soyutlandık dedi. Bugün bu hatayı bir daha işleyen, soyutlanmak bir yana kendini de kaybeder. Devrimci durumda soyutlanan, inançlı küçük bir kadro olarak kalır ama bugün yapan kendini de kaybeder. Ne kadar inançlı olursanız olun, ne yeterli deney var, ne yeterli bilgi var. İnsan çalışır çalışır, sürekli tokadı yerse bu işte kalmak çok zordur.

Gericilik geldi. Böyle bir ortamda yığınlarla nasıl bağ kuracağız? En başta illegal anti-faşist komiteler düzeyinde en ileri işçileri toplayacak, sonra bu komiteyle o fabrikanın işçilerini toparlayacağız. Somut sorunlar oralarda girecek. Bakacağız: Mahallede ne var? Yardım-laşma sandığı var. Ya da Alevilerin derneği var. Dalacağız.

Neriman Y.: Ama bu her dönemde böyle yoldaş.

Veli Y.: Komünist partisinin çalışması her dönemde böyledir de gericilik döneminde çok daha fazla böyledir. Dönemlerin değişmesine göre hangi çalışma biçimleri öne çıkıyor? Lenin neden gericilik döneminde allegorik konuşmak gerekir diyor? Yığın örgütlerinin öneminin arttığını neden söylüyor? Çünkü insanlarla başka türlü ilişki kuramıyorsunuz. Biz halıcılık kursu falan örgütlemeyi önermedik ama ilk adımda bunları küçümsemeyelim. Kadromuzu deşifre etmeden örgütleyebiliyorsak örgütleriz. Yoksa halıcılık kursu, konservecilik kursu varsa, içine gireriz. Bu bir anlayışı yansıtır, halıcılık diye almayın. Yığınların sorunları etrafında örgütlenmiş örgütlere özel bir ilgiyle yaklaşma anlayışıdır. Bu örgütlerle uğraşmayalım dersek bu pür bir devrimcilik anlayışı olur. Bu anlayışı düzeltmezsek bütün çabamıza rağmen örgütümüzü geliştiremez, işçi sınıfına yardımcı olamayız.

Hücrelerimizin parti çalışması olarak görev alanları açısından da getirmediğim sorunu. Yayın dağıtmak, eğitim yapmak, vb. Anti-faşist komiteyi hücremiz olarak örgütlemek ya da dört hücremiz varsa birine anti-faşist komite adını takmak, bu olamaz. Parti örgütümüz bütün gücüyle ileri işçileri toplayarak böyle bir anti-faşist komite kurmaya yönelmelidir. Yoksa dar kalır. İllegal anti-faşist merkezler konusunda baştan beri not ettiğim şeyi tekrar okuyayım. İllegal merkezler direniş merkezleridir. Somut sorunlardan kalkması olacaktır. Yalnız orada kalmayacaktır. Temel olarak anti-faşist savaş merkezleridir.

Oturum kapandı.